

Handläggare
Eva Fagerhem
Telefon: 08-508 20 114

Till
Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelsnämnd
2018-10-25

Rekommendation för konstgräs, gummigranulat och platsgjuten gummi

Remiss från miljö-och hälsoskyddsnämnden

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden besvarar remissen med förvaltningens tjänsteutlåtande

Lena Lundström Stoltz
Stadsdelsdirektör

Kersti Tagesson
Avdelningschef

Sammanfattning

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade den 12 juni 2018 att skicka ”Rekommendationen för konstgräs, gummigranulat och platsgjutet gummi” på remiss. Rekommendationen är en tillämpning av Naturvårdsverkets vägledning om anläggning, underhåll och skötsel av konstgräsplaner och avser i första hand beröra stadens verksamheter och externa byggherrar som bygger på stadens mark. Rekommendationen omfattar anläggning av fotbollsplaner, mindre konstgräsplaner samt lektytor med gummigranulat eller platsgjutet gummi samt skötsel av sådana ytor.

Rekommendationen innebär inte ett absolut förbud mot användning av konstgräs och platsgjutet gummi, men alla berörda aktörer behöver hjälpas åt för att minimera de skadliga verkningarna av dessa material. Utifrån detta föreslås därför ett antal förslag till åtgärder.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av avdelningen för utveckling, lokaler och stadsmiljö

Bakgrund

I Stockholms stads kemikalieplan 2014 – 2019 beskrivs visionen om ett ” Giftfritt Stockholm 2030” och vilka åtgärder som ska genomföras för att på sikt nå visionen. Åtgärderna handlar om att fasa ut och undvika farliga ämnen i kemiska produkter, varor och bygg- och anläggningsmaterial som staden använder och verka för att andra aktörer ska arbeta i samma riktning. Planen har ett genomgående fokus på att minska barns exponering.

Utöver stadens kemikalieplan utgår denna rekommendation från Stockholms stads miljöprogram 2016 – 2019. Miljöprogrammet har ett delmål som ska uppnås genom att ” Stadens byggande nämnder och bolag ska kontrollera och dokumentera utemiljöprodukter som gummibeläggning och lekutrustning enligt Byggvarubedömningen (BVB). Både i miljöprogrammet och kemikalieplanen är ”särskilt känsliga tillämpningar” prioriterade och barnens vardag räknas som en sådan.

Ärendet

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade den 12 juni 2018 att skicka ” Rekommendationen för konstgräs, gummigranulat och platsgjutet gummi” på remiss. Rekommendationen är en tillämpning av Naturvårdsverkets vägledning om anläggning, underhåll och skötsel av konstgräsplaner och avser i första hand beröra stadens verksamheter och externa byggherrar som bygger på stadens mark. Rekommendationen omfattar anläggning av fotbollsplaner, mindre konstgräsplaner samt lekytor med gummigranulat eller platsgjutet gummi samt skötsel av sådana ytor.

Rekommendationen är ett förtydligande av kemikalieplanen kapitel 4, krav 2 ” Den som avser att använda en vara ska alltid bedöma exponeringsrisken för miljö och människor i förhållande till den aktuella användningen särskilt i miljöer avsedda för barn och ungdomar”. Rekommendationen har tagits fram av miljöförvaltningen i dialog med berörda förvaltningar och bolag i staden.

Stockholms stad är en stor inköpare av fallskyddsgummi och konstgräs till bland annat lekplatser och idrottsanläggningar. Anledningen till detta är att man vill öka tillgängligheten för alla

invånare till lekplatserna och användningstiden under året för idrottsanläggningarna.

En stor användargrupp av dessa områden är barn, och det är särskilt viktigt att skydda barns hälsa från skador av farliga kemikalier.

Fallskyddsgummi gjuts på plats till en kompakt matta. Den brukar bestå av två lager gummimaterial där det undre oftast är gjort av återvunna bildäck (SBR) och det övre av material som sorteras och återvinns. De två lagren binds samman med lim/bindemedel som oftast är klassificerade som hälsofarliga.

Konstgräsplaner består av markarbete (olika sorters grus) och ovanpå detta dämpande gummigranulat(ofta återvunna bildäck) Tidigare användes sand men under senare delen av 1990-talet har detta material ersatts av gummigranulat. Varken Svenska Fotbollförbundet (SvFF) eller det Internationella Fotbollförbundet ställer idag krav på kemiskt innehåll på gummigranulat till konstgräsplaner. Dock avråder SvFF från att använda material från återvunna bildäck. Från konstgräs sprid främst gummigranulat men även strån som nöts av i samband med exempelvis användning, underhåll och snöröjning.

Bruket av återvunna bildäck till gummigranulat i konstgräs och fallskyddsgummi är mycket omtvistat och forskningen är inte entydig. I dagsläget ställer Stockholms stad krav på att gummigranulat de köper in inte ska vara gjord av återvunna bildäck. Dock är konstgräs, gummigranulat och platsgjutet gummi källor till mikroplast. Mikroplasten sprids med dagvattnet och avloppsvattnet till sjöar och vattendrag. Där tas den upp av fiskar och andra vattenlevande djur.

Rekommendationens förslag till åtgärder

Rekommendationen innebär inte ett absolut förbud mot användning av konstgräs och platsgjutet gummi, men alla berörda aktörer behöver hjälpas åt för att minimera de skadliga verkningarna av dessa material. Utifrån detta föreslås därför ett antal förslag till åtgärder.

Undvik i möjligaste mån konstgräs, gummigranulat och platsgjutet gummi genom att

- försöka hitta ersättningsprodukter
- minimera ytorna med markbeläggning av konstgräs och gummimaterial

Ställ krav på material genom att

- om möjligt undvika gummigranulat som fyllnadsmaterial
- inte använda SBR (återvunna bildäck) som fyllnadsmaterial till konstgräsplaner eller i ytliga material till markbeläggning
- ställa specifika kemikaliekrav på gummimaterial som används i såväl baslager, ytlager som fyllnadsmaterial
- ställa generella kemikaliekrav på övrigt bygg och anläggningsmaterial enligt Stadens Miljöprogram och Kemikalieplan.
- ställa krav på projektets kompetens, rutiner, avvikelshantering och dokumentation, genom till exempel miljöcertifiering

Följ upp

- Följ upp entreprenörerna noga så att kraven efterlevs

Utforma för att undvika spridning

- Vid nyanläggning och omläggning bör ytor med konstgräsplaner och platsgjutet gummi utformas så att inte mikroplast sprids med dagvattnet eller till omgivningen

Skötsel för att undvika spridning

Se till att skötsel och användning minimerar spridning av mikroplast till dagvattennätet och omgivningen

- vid snöröjning
- vid påfyllning av material
- vid övrig skötsel och användning
- genom att informera om hur den som använder anläggningen kan bidra till att minimera mikroplastspridningen

Förvaltningens synpunkter

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning anser att det är angeläget att staden tillhandahåller enhetliga och tillförlitliga rekommendationer i denna komplexa fråga.

Redan idag arbetar förvaltningen utifrån att så långt som möjligt minimera skadliga effekter av dessa material.

Några exempel på detta är:

- Konstgräs används restriktivt och främst på förskolegårdar där vanligt gräs inte har samma goda förutsättningar att klara sig.
- Konstgräs är dyrt och kräver mycket underhåll samt har en kort livslängd.
- Där konstgräs läggs, används kortare strån som inte behöver så mycket fyllning. Oftast behövs ingen fyllning alls men ibland fylls med bara sand. Gummigranulat används aldrig.
- Det som eftersträvas när konstgräset ska tas bort är att man först undersöker om det kan återanvändas, annars lämnas det till återvinningen.
- Genom de olika kanaler och grupper förvaltningen medverkar i försöker förvaltningen påverka för att få fram alternativa fallskyddsmaterial.

Förvaltningen föreslår att nämnden beslutar att överlämna detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bilaga

Rekommendation för konstgräs, gummigranulat och platsgjutet gummi